
HELP!

Mijn naaktfoto gaat de school rond

Sexting?

Waar denk je aan?

Sexting?

Anderen noemen het ook wel:

Nudy

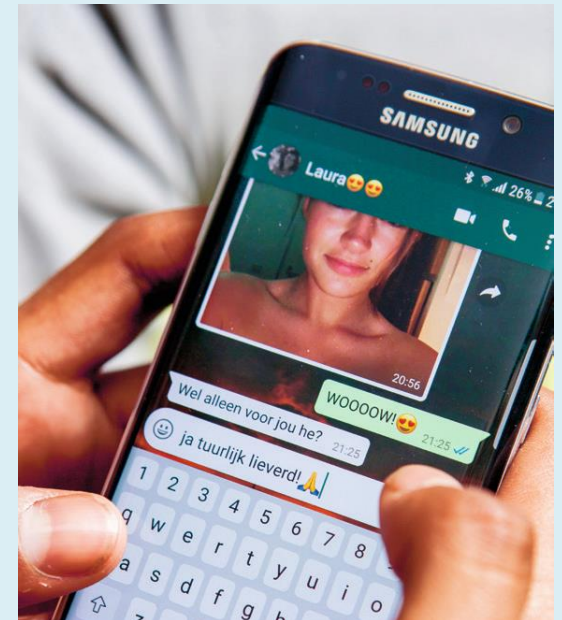
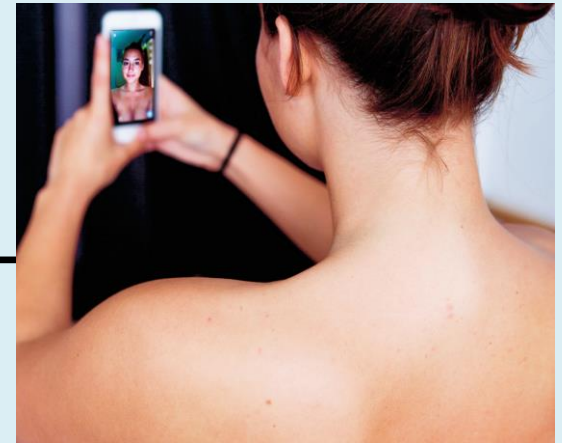
Naaktselfie

Dickpic

Bilfie

Pussypic

Sexselfie

- **1** op de **8** jongeren heeft **wel ee** of naaktfoto van zichzelf aan iem

- **1** op de **20** jongeren heeft meege naaktbeeld werd doorgestuurd. [en driekwart van de meisjes von

- **1** op de **5** jongeren heeft **wel eens** een naaktfoto of seksfilmpje ontvangen.

- **1** op de **4** jongeren heeft **wel eens** een naaktfoto of seksfilmpje van een bekende gezien.

- **6%** van de jongens en **2%** van de meisjes heeft wel eens een naaktfoto of seksfilmpje van een ander doorgestuurd.

- **6%** van de jongens en **14%** van de meisjes heeft wel eens een nare ervaring met sexting gehad.*

* Deze feiten over 2016 komen uit het landelijke onderzoek Seks onder je 25^e (2017) over liefde, seks en relaties onder jongeren van 12 tot 25 jaar.

3 op de **5** jongeren praat nooit met hun ouders over sexting.

50% van de jongeren praat met hun vrienden over sexting.

Waarom deze Toolkit?

- Scholen vragen om handvatten

“Help, er circuleert een naaktfoto/naaktfilmpje op mijn school!”

- Lang Leve de Liefde, lespakket behandelt onderwerp, maar summier
- Vernieuwing bestaand, sterk verouderd lespakket Internetsoa

Toolkit L.O.V.E. Online

Doelen:

1. Verbeteren van signalering en zorg rond online seks risico's
2. Stimuleren van ontwikkeling van schoolbeleid
3. Bewustmaken van risico's en beschermingsgedrag bevorderen
4. Ouderondersteuning

Toolkit L.O.V.E. Online

- Sluit aan bij Lang Leve de Liefde
- Planmatig ontwikkeld
- Praktijkonderwijs en vmbo onderbouw
- Inmiddels 4983 exemplaren besteld!

Samenwerkingspartners

SOAIDS

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Radboud Universiteit

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- Handleiding
- Lesmodule L.O.V.E. Online
- Stappenplan Sexting
- Ouderfolder

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- **Handleiding**
- Lesmodule L.O.V.E. Online
- Stappenplan Sexting
- Ouderfolder

De handleiding

- Te downloaden op de website:
www.langlevedeliefde.nl
- Bevat:
 - Achtergrond informatie sexting en grooming
 - #Socialmedia: wat is er allemaal?
 - Interessante websites
 - Algemene informatie over de les
 - Uitwerking van de lessen

#Socialmedia: wat is er allemaal?

WhatsApp

WhatsApp is een app waarmee je snel en gratis kunt communiceren van de ene smartphone naar de andere. Je kunt tekstberichten sturen, maar ook geluidsopnames, foto's, video's, url's en zelfs je locatie via Google Maps. WhatsApp heeft ook de mogelijkheid om groepen aan te maken zodat je naar meerdere mensen tegelijk kunt communiceren. Ook kun je gratis bellen en beeldbellen.

- Eigen gebruikersnaam kiezen
- ! Iedereen kan een persoon toevoegen als je over diens mobiel nummer beschikt.

Messenger

Messenger is een programma waarmee je kunt chatten, net als WhatsApp. Het is gekoppeld aan je Facebook-account.

YouTube

YouTube is een platform waarop je filmpjes kunt zetten (uploaden) en filmpjes kunt bekijken. Het bekijken van filmpjes op YouTube is voor iedereen mogelijk. Je hebt een account nodig om filmpjes te kunnen uploaden, te kunnen reageren op filmpjes en om je te abonneren op een kanaal.

- Eigen gebruikersnaam kiezen

Facebook

Facebook is een online platform waar gebruikers een persoonlijk profiel aanmaken en een sociaal netwerk vormen met andere gebruikers. Er kunnen teksten, foto's, filmpjes en plaatjes worden gedeeld.

- Eigen gebruikersnaam kiezen
- Mogelijkheid profiel afschermen
- Mogelijkheid berichten afschermen
- Mogelijkheid om nieuwe contacten te accepteren of te weigeren

Instagram

Instagram is vergelijkbaar met Facebook, maar met de nadruk op het delen van beelden. Je kunt het zien als een online expositie van jouw foto's waar anderen naar kunnen kijken en waar ze op kunnen reageren. De app is populair omdat je foto's eenvoudig mooier kunt maken.

- Eigen gebruikersnaam kiezen
- Mogelijkheid profiel afschermen
- Mogelijkheid om nieuwe contacten te accepteren of te weigeren

Instagram Live

Via 'Instagram Live' kun je vrienden live mee laten kijken naar wat jij op dat moment aan het doen bent. Je kunt dat zolang doen als je wilt. Je kunt ervoor kiezen om de live video op te slaan en deze later weer terug te kijken.

Snapchat

Snapchat is een app waarmee je foto's en video's maakt en als bericht verstuurt. De

beelden zijn tijdelijk zichtbaar: na één tot tien seconden verdwijnen de beelden weer. Alleen als de ontvanger een schermafbeelding maakt, blijft het beeld bewaard. Snapchat biedt ook de mogelijkheid om beelden 24 uur openbaar te publiceren. De beelden die via snapchat verstuurd worden, zijn vooral selfies waar je maskers, illustraties en tekst aan toevoegt. Snapchat biedt ook de mogelijkheid om filmpjes van maximaal tien seconden te bekijken van allerlei plekken op de wereld.

- Eigen gebruikersnaam kiezen
- Mogelijkheid om nieuwe contacten te accepteren of te weigeren

Skype

Met Skype kun je (zowel gratis als betaald) via je telefoon, computer of televisie chatten, bellen of videobellen. Dat gaat via internet. Je kunt ook met meerdere mensen groepsvideobellen. Je hebt er een Skype-account voor nodig.

- Eigen gebruikersnaam kiezen
- Mogelijkheid om nieuwe contacten te accepteren of te weigeren

Facetime

Facetime is vergelijkbaar met Skype. Het is een toepassing van Apple waarmee je videogesprekken voert via de iPhone en iPad.

- ! Iedereen met een iPhone of iPad kan een persoon videobellen als je diens mobiele nummer hebt.

Tijd over?

Kijk bij de lessuggestie onder de oefening naar de uitbreidingsmogelijkheid.

Ga aan de slag met een afsprakenposter zoals in de lessuggestie bij oefening 'Sexting: denk hieraan (blz. 18 deze handleiding) of een deel van het stoplichtspel (blz. 22 leerlingenmagazine).

Opzet van de les

- Film bekijken (optioneel)
- Lezen en bespreken blz. 4-6 leerlingenmagazine
- Film 1 bekijken en bespreken (optioneel)

Uitwerking van de les

Optioneel: begin de les met film 1

Vertel aan de klas: In de film vertellen jongeren over wat ze doen op social media. Wat is leuk en wat niet? Hebben ze via social media wel eens geflirt? Of nog een stap verder: een spannend berichtje of sexy foto gestuurd? Wat vinden ze ervan dat sommige jongeren dit doen? Hoe houd je sexting leuk?

Vragen na de film:

- Wat vinden jullie van wat de jongeren zeggen in de film?
- Wat herkennen jullie? Wat doen jullie anders?
- Waar zijn jullie het mee eens / oneens?

Afronding film: Verschillen in mening mogen er zijn. Social media zijn heel leuk en je kan er veel mee doen. Maar er zitten ook risico's aan. In deze les krijgen de leerlingen meer te weten over deze twee kanten van social media. Ook krijgen ze meer te weten over sexting. Ze gaan daarover een verhaal lezen.

Wat vind je wel en niet leuk?

Lezen en bespreken blz. 4 leerlingenmagazine

Leerdoelen

- Leerlingen gaan bij zichzelf na wat ze leuk en minder leuk vinden aan social media (gerelateerd aan liefde, relaties en seks).

- Einde eerste lesuur (optioneel)
- Lezen en bespreken blz. 7-11 leerlingenmagazine
- Einde les 1 (einde tweede lesuur)

Aandachtspunten

Het kan zijn dat er leerlingen in de klas zitten die negatieve ervaringen hebben met sexting. Kondig daarom van tevoren aan dat u deze les zal behandelen. Houd goed in de gaten of de les niet te confronterend is. Biedt zo nodig aan (later) erover door te praten in een persoonlijk gesprek of verwijs naar mentor of schoolmaatschappelijk werk.

- Leerlingen krijgen inzicht in hoe hun leeftijdsgenoten hierover denken.

Behandelen oefening: Vraag aan de klas: *'Welke social media apps/websites gebruiken jullie?'*

Schrijf de antwoorden op het bord. De leerlingen worden gestimuleerd hieraan te denken voordat ze met deze opdracht beginnen.

- Lees hardop de inleiding van les 1 in het blauwe vakje.
- Lees hardop de inleidende vraag voor: 'Wat vind je leuk en wat niet?'
- Bespreek de term 'appen' met de klas. Hieronder kun je ook verstaan: chatten op het internet of berichtjes plaatsen op iemands online profiel.
- Leerlingen vullen individueel de antwoorden in. Geef aan dat de leerlingen in de open ruimte zowel leuke als niet-leuke kanten aan online contact opschrijven.

Afronding:

- Bespreek de antwoorden klassikaal.
- Vat de grootste overeenkomsten kort samen. Benoem ook een paar verschillen. Geef aan dat er altijd verschillen zijn en dat voorkeuren kunnen veranderen.

Lessuggestie: Doe de klassikale bespreking met behulp van post-its. Leerlingen krijgen een aantal post-its en schrijven daar de leuke en minder leuke kanten op (dit kan ook per social medium gedaan worden). Plak ze op het bord zodat er een overzicht komt van de antwoorden. Bespreek deze antwoorden daarna klassikaal. In plaats van post-its kunt u ook met de klas een woordweb maken.

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- ✓ Handleiding
- **Lesmodule L.O.V.E. Online**
- Stappenplan Sexting
- Ouderfolder

De lesmodule

- 2 lessen (mogelijkheid 3 à 4 lessen)
- Leerlingenmagazine
- 2 filmpjes
- Docentenhandleiding

De lesmodule

Les 1 #Online: wat doe jij?

- Social media: wat is wel en niet leuk?
- Online en offline flirten
- Sexting

Les 2 #Online: hou het veilig!

- Contact met onbekenden en online profielen
- Nee zeggen en anderen blokkeren
- Grooming
- Sextortion
- Hoe kun je anderen helpen?

Oefenen met de lesmodule

SEXTING: WAT DOEN ANDERE JONGENS EN MEIDEN?

Een sexy foto maken kan leuk zijn. Een sexy foto ontvangen kan ook leuk zijn.

BRITT, 14 JAAR: 'Als ik iemand leuk vind, dan stuur ik wel eens een sexy berichtje.

Dan zeg ik: "Je bent leuk 😊". Of: "Ik heb zin om je te zien 😘". Ik stuur nooit een sexy foto.'

JESSICA, 14 JAAR: 'Mijn vriendje en ik hebben nog niet echt iets gedaan. Wel gezoend. Laatst stuurde hij een foto van z'n sixpack. Ik stuurde een foto terug van mijzelf in bh. Superspannend. Fijn dat we elkaar vertrouwen.'

MURAT, 15 JAAR: 'Tijdens het FaceTimen laat ik wel eens wat zien aan mijn vriendin. Shirt omhoog ofzo. Zij doet dat dan ook. Dat doe ik alleen met haar. Omdat ze mijn vriendin is.'

ELINE, 15 JAAR: 'De vriend van mijn zus woont ver weg. Zij sturen wel eens sexy foto's naar elkaar. Ik snap dat wel. Ze zien elkaar niet vaak.'

BENJAMIN, 15 JAAR: 'Ik stuur geen naaktfoto's. Ik vind het veel leuker om berichtjes te sturen en elkaar in het echt te zien.'

Oefenen met de lesmodule

#Online: wat doe jij?

SEXTING: DENK HIERAAN

- 1 Bedenk.** Ook al stuur je de foto in vertrouwen, soms wordt de foto doorgestuurd. Jij hebt controle over welke foto je stuurt.
- 2 Nooit doorsturen.** Stuur een sexy foto of filmpje van een ander nooit door. Hou het alleen voor jezelf.
- 3 Niet doorzeuren.** Wil iemand jou geen sexy foto sturen? Ga niet doorzeuren.
- 4 Verwijder doorgestuurde foto's.** Krijg je een sexy foto doorgestuurd? Verwijder 'm meteen.
- 5 Steun anderen.** Als er een foto van een vriend/vriendin/klasgenoot rondgaat, steun hem of haar. Vraag eens hoe het met hem/haar gaat. Of zeg: 'wat rot voor je'.
- 6 Praat erover.** Als jij dit zelf meemaakt, dan kan dit heel vervelend zijn. Je hoeft je niet te schamen. Je bent echt niet de enige. Vertel het aan een volwassene.

HOE HERKEN JE EEN GROOMER?

Groomers gebruiken vaak dezelfde trucjes. Lees het verhaal van Daniso.

Denise is 14 jaar. Ze volgt een bekende rapper op Instagram. Ze plaatst regelmatig een reactie en likes op berichten van de rapper.

Opeens krijgt Daniso een bericht van B0y14. Hij is ook fan van de rapper.

STAP 1 Groomer legt als eerste contact

- B0y14: Hi Denise, super leuk dat jij ook zo'n fan van 'm bent. Wat is je favo nummer?
Ik dacht nice dat iemand met mij hi erover wil praten!

STAP 2 Groomer doet alsof hij even oud is als jij

- B0y14: Hoe oud ben jij? Ik ben bijna 15.
Ik dacht echt dat ik met iemand chatte die 14 was, net zo oud als ik.

STAP 3 Groomer doet alsof hij dezelfde interesses heeft als jij

- B0y14: Heb je z'n nieuwe nummer al gehoord, die is zo nice!
Mijn vriendinnen houden helemaal niet van rap. Met hem kon ik er een over praten.

STAP 4 Groomer zorgt ervoor dat jij hem vertrouwt

- B0y14: Je kan mij al vertellen. Ik beloof je dat ik het aan niemand anders vertel.
Hij vertelde dat zijn ouders niet waren gezeteld. Die van mij ook. Er was iemand die begreep hoe ik mij voelde.

STAP 5 Groomer zegt dat het contact tussen jullie geheim is

- B0y14: Dit blijft tussen ons toch? Ik deel dit alleen met jou en niemand weet dat.
De gesprekken waren best wel privé, ik vertrouwde hem volledig. Het geheim houden vond ik daarom een goed idee.

STAP 6 Groomer vraagt om een sexy foto

- B0y14: Jij bent vast heel mooi 😍. Stuur eens een foto?
Ik stuurde een paar foto's van mijzelf. Daarna vroeg hij om een vakantiefoto in bikini. Die heb ik ook gestuurd. Hij zei dat ik mooi was. Dat was heel fijn om te horen.

STAP 7 Groomer begint vragen te stellen over seks

- B0y14: Heb je het al een keer gedaan?
Ik had nog helemaal geen ervaring. Dus dacht ik vertel dit. Op dat moment vond ik het niet gek dat hij dat vroeg.

STAP 8 Groomer stelt voor om samen af te spreken

- B0y14: Ik zou het leuk vinden om je echt te zien... Een keer afspreken?
Dat vond ik wel spannend, maar ook heel leuk. We leken zoveel op elkaar. Hij zou vast in het echt heel leuk zijn. Dat moest wel.

STAP 9 Groomer wil op een rustige plek afspreken

- B0y14: He, wil je mee naar het park?
Dat park was net buiten het stad. Dat vond ik wel leuk. Ik zei dat er iets niet klopte. Ik stelde voor om naar het winkelcentrum te gaan.

GOOGLE JEZELF

Weet jij wat er van jou op internet staat? Google jezelf eens! Typ jouw voornaam en achternaam in op Google.nl.

ZIE JIJ EEN VERVELENDE FOTO VAN JEZELF ONLINE?

- Verwijder deze foto. Of vraag de ander om jouw foto te verwijderen (bijvoorbeeld van iemands profiel).
- Maak een melding op de website waar jouw foto staat. Dan halen zij de foto weg.
- Kijk op [Meldknop.nl](https://meldknop.nl) voor meer tips.

MELDKNOP.NL

Meldknop.nl is een website waar je informatie kunt vinden over vervelende dingen op internet. Zoals een naaktfoto van jou die online is gezet. Je kan dat melden via meldknop.nl. Je kan ook chatten met medewerkers. Zij kunnen jou helpen.

HOE LIEP HET AF?

Denise: 'Ik appte een vriendin. Ik had haar nog niet verteld over B0y14. Ze vroeg van alles, maar eigenlijk wist ik niks! Ik wist niet waar hij woonde. En ik had geen foto's.

Ze zei: 'ik ga met je mee op je date!'. Ze zei ook: 'ga met hem FaceTimen, dan weten we naar wie we moeten zoeken.' Dat was een goed idee. Maar hij nam niet op. Vanaf dat moment hoorde ik niets meer van hem. Mijn moeder had in de gaten dat er iets aan de hand was met mij. Ik vertelde haar over B0y14. Mijn moeder was blij dat ik het vertelde. Ze heeft dit gemeld bij de politie.

En weet je wat? De politie kwam erachter dat B0y14 een man van 29 was!

Ik ben daar zo van geschrokken! En ik ben zo blij met mijn vriendin en moeder. Ze hebben mij goed geholpen.'

VERTROUWEN?!

Wat zou jij doen als je Denise was? Zou jij hem vertrouwen?

WIE IS DE ANDER?

Denise probeerde met B0y14 te FaceTimen. Hij wilde dat niet. Omdat hij wilde verbergen dat hij ouder was dan 14.

Dit kan je nog meer doen om erachter te komen wie de ander is:

- Ga zijn of haar andere online profielen bekijken.
- Bekijk of jullie gemeenschappelijke vrienden hebben.
- Ga zijn of haar naam googlen.
- Bekijk de foto's op het profiel. Is er geen foto van zijn of haar gezicht? Vraag dan eens om een selfie te sturen.

De lesmodule

Les 1 #Online: wat doe jij?

- Social media: wat is wel en niet leuk?
- Online en offline flirten
- Sexting

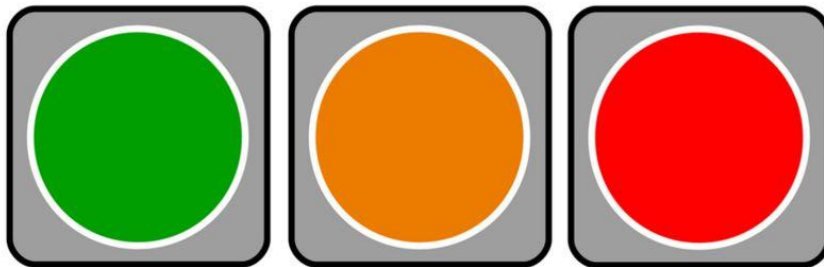
Les 2 #Online: hou het veilig!

- Contact met onbekenden en online profielen
- Nee zeggen en anderen blokkeren
- Grooming
- Sextortion
- **Hoe kun je anderen helpen?**

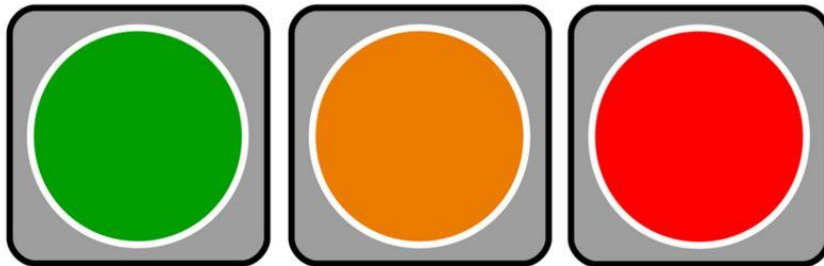
Stoplichtspel

Joep heeft een foto van zijn vriendin in BH.
De foto staat op zijn telefoon.
Hij laat de foto trots aan een vriend zien.

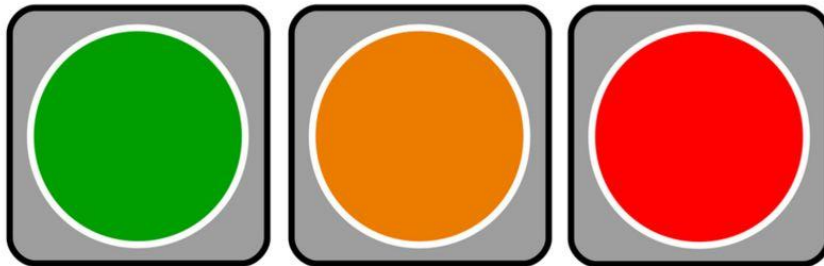
Stoplichtspel

Kelly heeft een naaktfoto van haar ex-vriend.
Het is pas net uit.
Ze zet de foto op Instagram.

Stoplichtspel

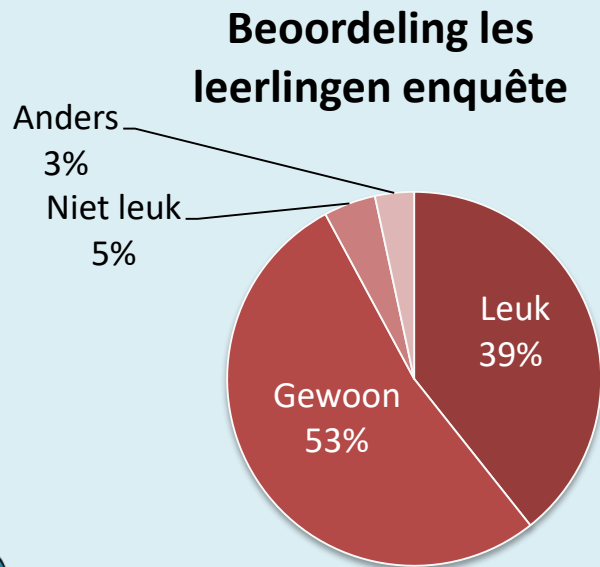
Said praat vaak online met (onbekende) meiden.
Via Instagram of Facebookchat met video.
Soms trekt hij dan zijn T-shirt uit.

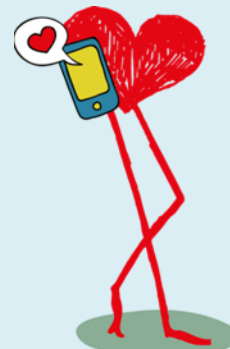
Procesevaluatie

- Bijna alle docenten en leerlingen positief.
- Boodschap: 'Sexting kan leuk zijn'.
- Volgend jaar weer de module gebruiken.
- Meer tijd nodig, vooral op praktijkscholen.

'Dat is voor het eerst dat ik dat zo las. Meestal is het alleen maar 'pas op!' Maar dit is ook het positieve. Die hele insteek vind ik heel verfrissend, vind ik heel goed.'
-Docent

N=89

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- ✓ Handleiding
- ✓ Lesmodule L.O.V.E. Online
- **Stappenplan Sexting**
- Ouderfolder

HELP! ER CIRCULEERT EEN NAAKTFOTO/SEKSFILMPJE OP MIJN SCHOOL!

WAT TE DOEN Beperk emotionele schade voor betrokkene(n) en herstel de rust en sociale veiligheid op school zo snel mogelijk.

STAP 1 ANALYSEER	STAP 2 REAGEER	STAP 3 FACILITEER	STAP 4 ACTIVEER	STAP 5 COMMUNICEER	STAP 6 EVALUEER
<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor het slachtoffer Verontdoet niet, maar steun en luister - wat heeft hij/zij nodig? • Bepaal omvang en impact Soms is een naaktfoto of seksfilmpje niet vanzelfsprekend tot stand gekomen • Check bestaande protocollen • Betrek zorgcoördinator en/of vertrouwenspersoon • Betrek politie voor advies • Zet acties op een rijtje Wie Wanneer Waar Hoe <p style="font-size: small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Handel snel, maar wel doordacht</p> <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Bemeder de betrokkenen cultureel sensitief; wat ligt gevoelig?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voer gesprek met ouders van slachtoffer Wees goed voorbereid op emoties van ouders (schaamte, boosheid, verdriet, onmacht) • Adviseer/organiseer hulp voor ouders slachtoffer Inventariseer voor of welke hulp voor ouders beschikbaar is • Aandacht voor de dader • Contacteer school dader Informeer en nodig uit tot samenwerking. Indien van toepassing • Voer gesprek met ouders van dader • Adviseer/organiseer hulp voor ouders van dader of aangifte • Actie om online beeldmateriaal offline te halen www.meldknop.nl • Las een rustperiode in voor het slachtoffer • Denk na over alternatieve interventies 	<ul style="list-style-type: none"> • Stel communicatiestatement op Wat speelt er? Wat vindt u? Wat doet u? Waarom? Contactpersoon? • Geef docenten handvatten Bijvoorbeeld: krachtige boodschaps, gesprekstechnieken, participatieverlies, mentaal <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Ook docenten kunnen een oordeel hebben; geef ruimte om erover te praten</p> <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Dank na over een passende boodschap naar leerlingen; problematiseren of normaliseren?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verzoek dringend tot verwijderen foto/filmpje • Aan de slag in de klas van het slachtoffer • Creëer ruimte en reflectie Maak afproben over hoe slachtoffer te steunen • Benoem die buddy 's vraag slachtoffer wat hij/zij als hulpbron in de klas zou willen inschakelen • Informeert ouders van slagenoten van het slachtoffer Vraag ouders thuis ook het gesprek te voeren en laat hen hiervoor handvatten <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Hulp bij online incidenten en sociale veiligheid, kant-en-klare mediabesluit, ondersteunden in schooling voor professionals www.hetwijzegevoel.nl 020 - 664499</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handel conform het communicatiestatement • Overweeg interventies en gesprek in overige klassen Aandacht in andere klassen is afhankelijk van de mate van verspreiding en omvang • Informeert ouders uit overige klassen Indien van toepassing • Wees voorbereid op media-aandacht Sociale media, kranten, radio, tv Wie doet wat? - Hoe om te gaan met 'journalisten'? • Stem communicatie af met school van de dader Indien van toepassing <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Weet wat er speelt; monitor actief sociale media op; berichtten rondom school</p> <p style="font-size: x-small; background-color: #003366; color: white; padding: 2px;">Verwijs bij onjuiste berichten op sociale media naar het online communicatiestatement</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueer met slachtoffer, ouders en docenten Dank ook na over preventie maatregelen • Vraag terugkoppeling aan de school van dader Indien van toepassing • Evalueer het proces in het ZAT-overleg met alle professionele betrokkenen Wat ging goed? Wat kon beter? • Plan momenten in voor nazorg aan alle betrokkenen Hoe gaat het nu? Hebben ze nog wat nodig? • Verwerk evaluatie in protocol/handlingsplan Output is input voor het protocol en preventie maatregelen!

BELANGRIJK!

Aanpak van de groep door krachtig signaal of te geven: **ZONDER VERSPREIDERS GEEN SHAME SEXTING!**

Zet negatieve groepedruk om in positieve groepsdynamiek

Meer info: www.stappenplansexting.nl

Hoeveel sexting incidenten heeft u in uw werk meegemaakt?

**Stel: er gaan op dit moment seksueel
getinte beelden van een leerling rond.**

Wat doe je?

Wat doe je?

- A. Ik kijk het even aan. Misschien loopt het met een sisser af.
- B. Ik stap naar de zorgcoördinator, hij/zij weet wat te doen.
- C. Ik roep het zorgteam bij elkaar en dring erop aan dat de wijkagent wordt ingelicht.
- D. Ik ga in gesprek met de leerling die op de foto staat.

Vaak handelingsverlegenheid

‘Ja hallo..., maar hier zijn *wij* toch niet verantwoordelijk voor?!’

‘Ik wil wel wat doen, maar wat ik weet niet goed wat ik kan doen

‘Ik wil wel wat doen, maar voel me niet kundig genoeg om dit aan te pakken’

‘Ik voel me wel verantwoordelijk, maar ik weet niet waar te beginnen...’

‘Ik vind dit niet iets voor mij, dat is iets voor ...’ (ouders, vertrouwenspersoon, etc.)

IMPORTANT

BELEID!

HELP!

ER CIRCULEERT EEN NAAKTFOTO/ SEKSFILMPJE OP MIJN SCHOOL!

WAT TE DOEN Beperk emotionele schade voor betrokkene(n) en herstel de rust en sociale veiligheid op school zo snel mogelijk.

STAP 1 ANALYSEER

- **Aandacht voor het slachtoffer**
Veroordeel niet, maar steun en luister: wat heeft hij/zij nodig?
- **Bepaal omvang en impact**
Soms is een naaktfoto of seksfilmpje niet vrijwijdig tot stand gekomen
- **Check bestaande protocollen**
- **Betrek zorgcoördinator en/of vertrouwenspersoon**
- **Betrek politie voor advies**
- **Zet acties op een rijtje**
Wie
Wat
Wanneer
Waar
Hoe

Handel snel, maar wel doordacht

Benader de betrokkenen cultuursensitief: wat ligt gevoelig?

STAP 2 REAGEER

- **Voer gesprek met ouders van slachtoffer**
Wees goed voorbereid op emoties van ouders (schaamte, boosheid, verdriet, onmacht)
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders slachtoffer**
Inventariseer vooraf welke hulp voor ouders beschikbaar is
- **Aandacht voor de dader**
- **Contacteer school dader**
Informeel en nodig uit tot samenwerken. Indien van toepassing
- **Voer gesprek met ouders van dader**
- **Adviseer/organiseer hulp voor ouders van dader**
- **Besluit tot melding of aangifte**
In overleg met de politie
- **Actie om online beeldmateriaal offline te halen**
www.meldknop.nl
- **Las een rustperiode in voor het slachtoffer**
- **Denk na over alternatieve interventies**

STAP 3 FACILITEER

- **Stel communicatiestatement op**
Wat speelt er?
Wat vindt u?
Wat doet u?
Waarom?
Contactpersoon?
- **Geef docenten handvatten**
Bijvoorbeeld: krachtige boodschap, gesprekstechnieken, gedragsinterventies, lesmateriaal

Ook docenten kunnen een oordeel hebben: geef ruimte om erover te praten

Denk na over een passende boodschap naar leerlingen: problematiseren of normaliseren?

STAP 4 ACTIVEER

- **Verzoek dringend tot verwijderen foto/filmpje**
- **Aan de slag in de klas van het slachtoffer**
- Creëer inzicht en reflectie
- Maak afspraken over hoe slachtoffer te steunen
- Benoem drie buddy's: vraag slachtoffer wie hij/zij als hulpbron in de klas zou willen inschakelen
- **Informeel ouders van klasgenoten van het slachtoffer**
Vraag ouders thuis óók het gesprek te voeren en bied hen hiervoor handvatten

Hulp bij online incidenten en sociale veiligheid, kant-en-klare mentorlessen, ouderavonden en scholing voor professionals:
www.bureaujeugdmedia.nl
020 - 6626559

BELANGRIJK!

Aanpak van de groep door krachtig signaal af te geven:

**ZONDER VERSPREIDERS
GEEN SHAME SEXTING!**

Zet negatieve groepsdruk om in positieve groepsdynamiek

STAP 5 COMMUNICEER

- **Handel conform het communicatiestatement**
- **Overweeg interventies en gesprek in overige klassen**
Aandacht in andere klassen is afhankelijk van de mate van verspreiding en onrust
- **Informeel ouders uit overige klassen**
Indien van toepassing
- **Wees voorbereid op media-aandacht (sociale media, kranten, radio, tv)**
- Wie doet wat?
- Communicatiestatement online indien nodig
- Hoe om te gaan met journalisten?
- **Stem communicatie af met school van de dader**
Indien van toepassing

Weet wat er speelt: monitor actief sociale media op berichten rondom school

Verwijs bij onjuiste berichten op sociale media naar het online communicatiestatement

STAP 6 EVALUEER

- **Evalueer met slachtoffer, ouders en docenten**
Denk ook na over preventiemaatregelen
- **Vraag terugkoppeling aan de school van dader**
Indien van toepassing
- **Evalueer het proces in het ZAT-overleg met alle professionele betrokkenen**
Wat ging goed?
Wat kon beter?
- **Plan momenten in voor nazorg aan alle betrokkenen**
Hoe gaat het nu?
Hebben ze nog wat nodig?
- **Verwerk evaluatie in protocol/handlingsplan**

Output is input voor het protocol en preventiemaatregelen!

Lang Leve de Liefde

**L.O.V.E.
NLINE
TOOLKIT**

Stappenplan sexting

- Alle stappen op een rij
- Checklists
- Voorbeeld communicatiestatement

www.stappenplansexting.nl

[Home](#) [Stappenplan](#) [Info & Cijfers](#) [Contact](#)

**"HELP! Er circuleert een naaktfoto/
seksfilmpje op mijn school!"**

Ook online verkennen jongeren seksuele wensen en grenzen. Ze ontmoeten anderen, flirten, dagen elkaar uit, maken seksueel getinte grappen en wisselen naaktfoto's en filmpjes uit. Met 'sexting' zoals dat heet is op zichzelf niets mis. Het past bij de seksuele ontwikkeling van jongeren. Maar het is niet zonder risico's. Bijvoorbeeld als de ontvanger van de in vertrouwen verstuurd naaktfoto, het vertrouwen schendt

Stap 1. ANALYSEER

Download hier
het Stappenplan
op A4 formaat

Snel handelen, maar wel doordacht!

Er circuleert bij u op school een naaktfoto/filmpje van (mogelijk) een van de leerlingen. Dat zorgt voor onrust en dat betekent dat sociale veiligheid in het gedrang kan zijn. U heeft goede reden tot bezorgdheid, ook al lijkt het zich soms vanzelf op te lossen. Dat kan echter stilte voor de storm of uiterlijke schijn zijn. Negeer het dus niet, maar benader het ook niet direct als een crisis. Blijf rustig en neem de tijd om de situatie te analyseren. Met de acties die u gaat ondernemen krijgt u meer zicht op de situatie en kunt u steeds beter inschatten wat er nodig is.

- + 1. Aandacht voor het slachtoffer**
- + 2. Bepaal omvang en impact**
- + 3. Check bestaande protocollen**
- + 4. Betrek zorgcoördinator en/of vertrouwenspersoon**
- + 5. Betrek politie voor advies**
- + 6. Zet acties op een rijtje**

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- ✓ Handleiding
- ✓ Lesmodule L.O.V.E. Online
- ✓ Stappenplan Sexting
- **Ouderfolder**

Ouderfolder

- Achtergrond: feiten en cijfers
- Praattips
- Websites

Activeer

1 Gebruik alledaagse gebeurtenissen als aanleiding voor een gesprek.

U kunt uw kind vragen naar een verhaal van tv. Zoals een naaktfoto van een bekende Nederlander die is uitgelekt of een nieuwe app. Vraag eens of uw kind die app kent. Wat doet hij of zij daarmee? Welke andere apps gebruikt hij of zij nog meer?

2 Praat met elkaar terwijl jullie iets aan het doen zijn.

Bijvoorbeeld tijdens de afwas, winkelen, autorijden of de hond uitlaten. Soms praat het makkelijker als je elkaar niet aankijkt. Een grapje kan helpen om de spanning te verminderen.

3 Stel vragen die uw kind aan het denken zetten.

Vraag rustig door na een antwoord en stel commentaar zo lang mogelijk uit. Bij een vraag waar je kind 'ja' of 'nee' antwoordt, vraag je door: 'Hoezo?'. 'Leg eens uit?'. 'Heb je dat al eens meegemaakt?'. 'Waarom denk je dat?'. Alles is goed, als u maar voorkomt dat er een oordeel in uw vraag zit. Pubers willen best praten, als ze maar niet bekritiseerd worden. Overigens is geen antwoord niet altijd een teken dat ze niet nadenken. Goede vragen sudderen door op de achtergrond.

4 Geef uw kind de kans om positieve verhalen over social media met u te delen.

Vraag uw kind om eens te laten zien wat hij of zij op social media doet of ontdekt heeft. Jongeren vinden het vaak leuk

om dit te vertellen. De kans is groot dat uw kind hierover meer weet dan u zelf. Zo begrijpt u beter waarom uw kind sociale media aantrekkelijk vindt, met wie hij of zij contact heeft én leert u gelijk een beetje bij. Wees daarbij niet controlerend, maar toon interesse.

5 Praat met uw kind ook over vervelende kanten van social media.

Het is goed om over de leuke kanten van social media, relaties en seks te praten. Het is ook belangrijk om met uw kind over vervelende kanten van social media te praten zoals grooming. 'Ik las laatst over een jongere dat door een man was verleid via Instagram. Ze dacht dat het iemand van haar eigen leeftijd was. Heb jij zo iets wel eens gehoord? Wat kan je doen om te voorkomen dat dat gebeurt?'. Nodig uw kind uit om het u te vertellen als ze iets niet vertrouwen. Dan kunt u ze helpen.

Toolkit L.O.V.E. Online

Bestaat uit:

- ✓ Handleiding
- ✓ Lesmodule L.O.V.E. Online
- ✓ Stappenplan Sexting
- ✓ Ouderfolder

www.langlevedeliefde.nl
www.stappenplansexting.nl

Els Weerstra
mail@elsweerstra.nl

Jolijn Polet
jpolet@soaids.nl

SOAIDS

